

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Raadsvergadering d.d.	14 december 2015
Agendapunt	8
Voorstelnummer	2015/57
Opiniërend besproken d.d.	30 november 2015
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder M. Blind
Kenmerk	15.021011 * *
Datum B&W-besluit	13 oktober 2015
Onderwerp	Voorstel tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020

INLEIDING

Het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP) moet vanwege het verstrijken van de planperiode in 2015 geactualiseerd worden. Omdat ook de gemeenten Dalfsen, Kampen, Staphorst en Zwolle in 2015 het GRP moesten actualiseren, is in het kader van het samenwerkingsverband Rivus besloten gezamenlijk het planproces in te gaan om te komen tot een eenduidige opzet van het GRP en gedurende dit proces van elkaar te leren, kennis op te doen en waar mogelijk beleid op elkaar af te stemmen.

Het GRP is het instrument om te laten zien welke koers wordt uitgezet, welk beleid wordt gehanteerd en welke plannen/maatregelen worden genomen om te voldoen aan wettelijke verplichtingen en eigen/gezamenlijke ambities.

BEOOGD RESULTAAT

Het GRP geeft inhoudelijke, financiële en programmatische sturing aan het rioleringsbeheer. Dit is uit oogpunt van volksgezondheid, woonbaarheid en milieubescherming één van de kerntaken van elke gemeente.

Met het vaststellen van het GRP geeft de gemeente invulling aan de volgende wettelijke zorgplichten:

- zorgplicht voor de inzameling en transport van het stedelijk afvalwater (Wet Milieubeheer);
- zorgplicht voor afvloeiend hemelwater (Waterwet);
- zorgplicht voor het in het openbaar gemeentelijk gebied treffen van maatregelen teneinde structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemmingen zoveel mogelijk te voorkomen of beperken (Waterwet).

Het GRP verwoordt de ambities en bijbehorende maatregelen om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten. Daarnaast geeft het GRP aan hoe de maatregelen worden gefinancierd en wat de gevolgen zijn voor de ontwikkeling van de rioolheffing.

KADER

De wettelijke basis voor het GRP wordt gevormd door artikel 4.22 van de Wet milieubeheer, waarin gesteld wordt dat de gemeenteraad telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vaststelt.

ARGUMENTEN

Voor de gemeentelijke zorgplichten op gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater is in het voorliggend GRP concreet beleid geformuleerd. Het beleid is gebaseerd op de gemeentelijke visie en ambities, de Rivus-visie op de afvalwaterketen 2030, de visie van het waterschap en het Bestuursakkoord water. Het beleid biedt houvast bij reconstructies, nieuwbouw en klachten. Net als de afgelopen periode zal de klimaatverandering ook in de komende planperiode een belangrijk aandachtspunt blijven.

Om te voldoen aan haar zorgplichten voert onze gemeente het beheer over ongeveer 94 kilometer vrijvervalriolering, 178 km drukleidingen, 20 rioolgemalen, 908 drukrioolgemalen, 5.678 kolken en enkele bijzondere voorzieningen. De vervangingswaarde van dit omvangrijke systeem wordt geraamd op 56

miljoen euro. Zorgvuldig beheer is daarom geboden. In dit GRP wordt uiteengezet hoe het beheer in Olst-Wijhe wordt gevoerd.

Een belangrijke verandering hierin is de stap naar meer risico gestuurd beheer. Er wordt niet meer van uitgegaan dat een riool vervangen moet worden als hij ongeveer zestig jaar oud is, waarmee tot nu toe altijd werd gerekend. Op basis van gedetailleerde inspecties en door het uitvoeren van reparaties en de inzet van moderne renovatietechnieken kan een riool dikwijls veel langer meegaan. Bovendien wordt bij riolen in een woonstraat iets meer veroudering geaccepteerd dan bij riolen onder hoofdwegen of met een groot achterliggend gebied. Er wordt als het ware strakker aan de wind gezeild waardoor minder budget nodig is voor rioolvervanging.

In het GRP is daarnaast opgenomen welke maatregelen er in de planperiode (moeten) worden uitgevoerd op het gebied van:

- onderzoek en planvorming;
- beheer en onderhoud;
- renovatie en vervanging;
- stelselverbetering.

De eerste twee groepen maatregelen maken onderdeel uit van de jaarlijkse exploitatiekosten. De jaarlijkse exploitatiekosten bedragen de komende planperiode gemiddeld € 1.032.500,- per jaar.

De laatste twee groepen vormen de investeringsprojecten. Dit zijn projecten die bedoeld zijn om langjarig te functioneren en waarvan de uitgaven niet vanzelfsprekend direct als kosten op de begroting worden meegenomen. De investeringskosten verschillen sterk van jaar tot jaar. In totaal wordt de komende planperiode ruim € 2.500.000,- uitgegeven aan renovatie, vervanging en verbetering van de riolering.

Binnen het vermogensbeheer van de rioolgelden wordt een wijziging voorgesteld. Bij het huidige beleid worden de lasten ver in de tijd uitgesmeerd met rente. Om de lastendruk voor toekomstige generaties te beperken wordt voorgesteld investeringen direct af te boeken vanuit gespaarde middelen in de voorziening. Dit leidt niet alleen tot een daling van de rioolheffing voor de huidige generatie maar bovendien tot een aanzienlijk lagere heffing voor toekomstige generaties doordat geen rente meer over de investeringen hoeft te worden betaald. De hoogte van de voorziening daalt tot ongeveer € 580.000 in 2026, voldoende om eventuele calamiteiten op te kunnen vangen. Daarna stijgt de voorziening met de jaren om de toekomstige grotere vervangingen te bekostigen. Op deze wijze ontstaat een duurzaam financieringssysteem voor de rioleringszorg.

DRAAGVLAK

Het samenwerkingsverband Rivus is de basis geweest voor de samenwerking tussen de vijf gemeenten in het proces om te komen tot zoveel mogelijk harmonisatie tussen de GRP's. Het Waterschap Groot Salland is in het gehele traject betrokken geweest en heeft bijgedragen aan de discussies en de tekst van het GRP. Het waterschap Vallei & Veluwe heeft aangegeven geen speciale ambities voor Welsum te hebben en koos ervoor zich te laten vertegenwoordigen door het waterschap Groot Salland. Daarnaast zijn ook Rijkswaterstaat en de provincie Overijssel betrokken bij het opstellen van dit GRP. De vertegenwoordiger van Rijkswaterstaat gaf aan dat het beleid van het Waterschap Groot Salland als basis kon worden aangehouden. Tenslotte heeft afstemming met de provincie Overijssel plaatsgevonden.

In de opiniërende raadsvergadering van 30 november 2015 zijn nog enkele financiële vragen gesteld over met name de directe afschrijving in relatie tot het afschrijven van investeringen.

Volgens de eind 2014 verschenen notitie riolering van de BBV, mag aan een voorziening voor de riolering geen rente worden toegerekend. In de begroting 2015-2018 is al rekening gehouden met deze ontwikkeling, waarbij de rente van de voorziening riolering daarmee ten goede komt van de algemene middelen.

De notitie van de BBV biedt daarnaast echter ruimte voor directe afschrijving, waar eerder riolering werd aangemerkt als een economische voorziening, waarvan de investeringen in principe geactiveerd moeten worden. Bij afschrijving van investeringen in 40 jaar wordt gerekend met 4% rente. Over de investeringen moet dus in 40 jaar tijd heel wat rente worden betaald. Dit moet via de rioolheffing weer worden opgebracht, omdat de voorziening geen renteopbrengst meer heeft. Door direct te gaan afschrijven hoeft er geen rente meer over nieuwe investeringen te worden betaald.

Directe afschrijving levert niet direct een voordeel op voor de rioolheffing van nu. Het levert vooral een voordeel op voor de toekomstige generatie. Deze wordt niet "opgezaagd" met de afbetaling, met rente, van investeringen die wij nu doen. In rioleringsland wordt deze financieringsmethode ook wel aangeduid

als "Duurzaam financieren". De verlaging van de rioolheffing op dit moment wordt dan ook alleen veroorzaakt door het verlengen van de levensduur van de riolering. Er is voor OIst-Wijhe niet in euro's aan te geven welk voordeel directe afschrijving uiteindelijk heeft voor de hoogte van de rioolheffing. Met de gehanteerde rekenmethodieken kan dit niet inzichtelijk worden gemaakt. Praktijktuetsen bij 16 kleine en middelgrote gemeenten (10.000 – 50.000 inwoners), hebben uitgewezen dat overstappen naar direct afschrijven resulteert in een financieel meer duurzame situatie. Concreet betekende dit bij deze gemeenten een verschil in de eindheffing van gemiddeld € 35,- (zonder inflatiecorrecties) ten opzichte van de uitgangssituatie. Tegelijkertijd wordt de restschuld tot nul gereduceerd.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De financiële middelen, die nodig zijn om alle taken van het rioleringsbeheer te kunnen uitvoeren, worden opgebracht door een 100% kostendekkende rioolheffing. Zonder nieuw GRP zou de rioolheffing in 2016 ten opzichte van 2015 verhoogd worden met € 9,- en 3% inflatie en uitkomen op € 266,18 voor percelen met een waterverbruik tot 500 m³. Voor grootverbruikers is het tarief gestaffeld verhoogd. Daarnaast kent de gemeente een heffing voor objecten die alleen hemelwater via gemeentelijke voorzieningen afvoeren, gebaseerd op het afvoerend verhard oppervlak.

In de kostendekkingsberekening is, in tegenstelling tot voorgaande GRP's, geen rekening gehouden met renteopbrengsten van de voorziening, waardoor deze rente vrijvalt aan de Algemene Dienst. Daarnaast is de BTW over nieuwe investeringen meegenomen in de berekeningen. Dit betekent dat ook deze terugvorderbare BTW nu vrijvalt ten gunste van de Algemene Dienst. Gemiddeld levert deze BTW de Algemene Dienst de komende jaren een voordeel op van € 78.325,-. Bij de heroverweging 1^e fase in 2010 is echter al via de eerste Berap met raadsbesluit d.d. 21-6-2010 structureel € 50.000,- afgeraamd van de dotatie aan de voorziening riolering. Hierdoor bedraagt het BTW voordeel vanaf 2016 dus € 28.325,- per jaar.

De rioolheffing kan als gevolg van het verlengen van de levensduur en de ontwikkelde methoden voor het bepalen van de restlevensduur in 2016 dalen tot een kostendekkend basistarief van € 210,-. Dit is een vast tarief gedurende de planperiode jaar en hoeft alleen jaarlijks te worden geïndexeerd met de *aangehouden inflatiecorrectie van 2%*.

Risico's

Door de keuze van directe afschrijving kan en mag de hoogte van de voorziening niet negatief zijn. Financieel kijken we nu zestig jaar vooruit, terwijl de grote investeringspieken in de jaren daarna plaatsvinden. De voorziening daalt de komende jaren tot een (geïndexeerd) minimum van € 583.338,- in 2026. Dit bedrag wordt voldoende geacht om eventuele calamiteiten op te vangen. De voorziening groeit daarna, maar duikt vanaf 2078 als gevolg van enkele grotere vervangingspieken in de negatieve cijfers. Deze grote vervangingspieken vlakken zich echter met de inspecties in de loop der jaren uit. Elk jaar wordt een deel van de riolering opnieuw geïnspecteerd, wordt de toestand gemonitord en het vervangingsjaar opnieuw bekeken en waar nodig bijgesteld. Ook is rekening gehouden met de vervanging van de riolering in het buitengebied; het is dan maar de vraag of dit stelsel nog wel wordt vervangen of dat er tegen die tijd andere (goedkopere) mogelijkheden of inzichten zijn.

Daarnaast wordt elke vijf jaar bij de actualisatie van het GRP de situatie opnieuw voor de *volgende 60 jaar berekend*. We zien dan een eventuele vervangingspiek zestig jaar van te voren aankomen (langzaam in beeld komen) en kunnen tijdig bijsturen om die piek op te vangen. Ook zal in de loop der tijd blijken of de huidige aannames bij de (rest)levensduur juist zijn, of dat deze bijstelling behoeven. Eventueel kan er bovendien tijdig weer gekozen worden om investeringen te gaan afschrijven over meerdere jaren. Met andere woorden: wij kunnen een en ander ruim van te voren zien aankomen en tijdig bijsturen.

Nr.	2015/57
Onderwerp	Besluit tot vaststelling van het Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2015, nr. 2015/57;

gelet op artikel 4.22 Wet Milieubeheer;

besluit:

3. het Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2016-2020 conform vast te stellen;
4. vast te stellen de **2de wijziging van de gemeentebegroting 2016.**

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d. 14 december 2015.

De raad voornoemd,
de griffier

de voorzitter

B.A. (Bart) Duursema

A.G.J. (Ton) Strien